

NARODNI DNEVNIK

Izkušnja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Plačilna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 80.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 18.

TELEFON STEV. 552. •

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 8.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.633.

„Robske duše“.

Ko je zadela slovenski narod največja nesreča, da mu je nesrečni plebiscit ugrabil Koroško, tedaj je priletela nad slovenski narod psovka, da je bil plebiscit izgubljen, ker da vlada v Sloveniji robska duša. Nad vse težka je bila ta žalitev in vendar so se našli Slovenci, ki so ploskali tej trditvi in jo z naslodo ponavljali.

Nebratska, do skrajnosti nebratska je bila psovka o robskih dušah in mislili smo zato, da jo je za vedno konec. Pa smo se zmotili, ker pred dnevi je zopet priletela nam v obraz in razžalila naš narodni ponos. In kakor pred šestimi leti, tako bi tudi sedaj prav isti ljudje ploskali tej psovki, če se ne bi med tem njih število vsled vstajajoče slovenske zavesti tako skrčilo, da bi odleteli tudi zadnji, če bi še enkrat z naslodo pomagali blatiti slovensko ime.

Zakaj samo blatenje slovenskega imena je, če govori g. L., da smo Slovenci še vedno robske duše. Nikdar ni bil Slovenec robska duša in najsijajnejši dokaz je v obstoju slovenskega naroda in v njegovi visoki narodni kulturi. Če narod tako maloštevilčen, kakor je slovenski, in pritisnjen med tri velike narode ter v nesvobodi z lastno silo ne ohrani samo svoje narodno življenje in svoj jezik, temveč tudi napreduje v kulturi tako, da more ob ujedinjenju položiti na oltar skupne domovine samo pozitivne stvari, potem je to čudež, ki ga more izvršiti samo zdrav in vstajajoč narod, nikdar pa ne narod z robsko dušo. S tem neovrgljivim in historičnim dokazom je poteptana v prah vsa neresničnost psovke o robskih dušah in žalili bi čast slovenskega naroda, če bi po tem dokazu penjali še nove.

Ampak nekaj drugega je treba pri tej priliki pripomniti. Kulturni narodi ne kažejo svojega svobodoljublja z mečem in streli, temveč z delom in pozitivno tekmo. Tako tudi slovenski narod! Vstopili smo v državo, da delamo in da z delom pridobimo njej tisto mesto pod solncem, ki nam po vseh pravicah gre, ne pa da junimo. Zato pa ne zamenjajte rodoljubnosti in kulturne miroljubnosti slovenskega naroda s strahopetnostjo. Te slovenski narod ni nikdar poznal in je tudi danes ne pozna in njegova odločna borba za enakopravnost Slovenije to jasno kaže.

Smo vedno za resnico in ji zato vedno pogledamo v oči in naj nam kaže tudi najbolj neprijetne stvari. Zato pa tudi rečemo: Laž in kleveta je, če se govori, da je slovenski narod robskega mišljenja, ni pa laž, če se reče, da so tudi med slovenskim narodom robske duše, kakor jih ima vsak drug narod.

To so oni ljudje, ki vedno samo gledajo na to, kako bi ustregli mogotcem. To so ljudje, ki za milost mogotcev izdajo tudi lastni narod, samo da gre pri tem njim dobro. To so oni ljudje, ki so govorili in ki še danes govorijo po Beogradu, da so Slovenci separatisti in da jih je treba zato pritiskati in s silo ubiti njih odpor proti slabemu vladanju.

To so tiste robske duše, ki že osem let uničujejo blaginjo Slovenije, in ki so krivi vsega nezadovoljstva v Sloveniji. Te robske duše sramote slovensko ime in ravno tako tudi srbsko, ker hočejo dopovedati s silo vsem Slovincem, da žive v Beogradu le žandarji, ne pa tudi bratje. Zato so pa ti ljudje tudi veliko večja nevarnost za Srbe, ko za nas Slovence. Ker mi jih poznamo, Srbi jih ne poznajo, mi vemo, da njim besedam ni verjeti, Srbi pa tega ne vedo in zato delajo napake.

Prava državna nesreča so te robske duše in zato se je tudi vsa Slovenija združila proti njim. Ali res Beograd ne bo

Zasedanje Zveze narodov.

VELIK OSEBNI USPEH DR. BENEŠA.

Ženeva, 17. septembra. (Izvirno.) Veliko zanimanje je vladalo včeraj povsodi za volitve v Svet Zveze narodov. Med delegati je bila opažati precejšnja nervoznost, ker je bil boj med posameznimi državami za mesta v Svetu precej oster.

Ob devetih dopoldne so se pričele tajne volitve. V vsem je bilo oddanih 49 glasov. Na dobo treh let so bile izvoljene v Svet Zveze narodov Poljska (44 glasov), Chile (41) in Rumunija (30). Na dobo dveh let: Kolumbija (47), Holandska (47) in Kitajska (34). Na eno leto: Salvador, Belgija in Češkoslovaška.

Prvotno se ni mislilo na kandidaturu Češkoslovaške, ker ima Mala antanta v Svetu Zveze narodov samo enega zastopnika in je prišla sedaj vrsta na Rumunsko. Očividno pa so hoteli angleški in francoski delegati dati dr. Benešu zadostneje za vse nezaslišane napade nekaterih njegovih nasprotnikov v domovini. Tako so že pred tednom dni nagovarjali dr. Beneša, da sprejme kandidaturu v Svet Zveze narodov, kar je ta končno tudi storil. Za izvolitev Češkoslovaške pa je bila potrebna dvakratna volitev, ker

je dobila pri prvi Češkoslovaška samo 23 glasov. Dr. Beneš je po glasovanju izjavil, da je zelo zadovoljen z doseženim uspehom.

Zopetna izvolitev Češkoslovaške v Svet Zveze narodov je osebni uspeh dr. Beneša in obenem najbolj zgovorna obsodba njegovih klevetnikov.

Protikandidata Češkoslovaške sta bile Portugalska in Perzija. Njuni delegati pa niso bili kos osebnosti dr. Beneša.

Včeraj zvečer je priredil predsednik zasedanja dr. Ninčič delegatom Zveze slavnostno večerjo, katere se je udeležilo dvesto povabljenec.

Večerja, ko tudi poznejša recepcija, ki se jo je udeležilo preko tisoč gostov, sta sijajno uspele. M. L.

KRALJ ALEKSANDER NA POTI SKOZI ŽENEVO.

Ženeva, 17. septembra. (Izvirno.) Včeraj zvečer sta potovala skozi Švico kralj Aleksander in kraljica Marija. Kraljevo dvojico spremlja tudi princ Pavle. Na kolodvoru je pričakoval kraljevsko dvojico dr. Ninčič in nato spremljal kraljevsko dvojico do francoske meje. M. L.

Samo politika sporazuma je mogoča.

Beograd, 17. septembra. Iz razgovora z nekim zelo vplivnim radikalnim politikom se doznavajo, da se mora sedanje politično stanje absolutno vzdržati v pravcu politike sporazuma.

O sami politični situaciji se je ta vplivni radikalni politik izjavil tako-le: Z vsa silo moramo delati na tem, da se okrepi zaupanje med poedinimi deli našega naroda in med poedinimi parlamentarnimi skupinami. Ako se pravilno premostriva, jo naše politične prilike, potem si je treba za vedno zapomniti, da se mora politika sporazuma ohraniti in da se od te linije ne sme nikakor odstopiti.

Vse stranke, ki se zavzemajo za narodni sporazum, imajo izgled, da pridejo na vlado. Na ta način ni izključena možnost, da se tudi Demokratska zajednica približa današnji vladi toliko, da bi mogla sodelovati z njo pri njenem delu. Demokratska stranka se v nobeni stvari bistveno ne razlikuje od radikalne stranke. Vse posamezne razlike izvirajo samo iz preteklosti in preko njih se more iti na dnevni red. Poslednje volitve v Srbiji in Crni gori so sicer povzročile nekoliko težjih neprilik tako, da so se zopet vzbudili spomini na preteklost, toda smatram, da ti dogodki in ti spomini ne morejo kompromitirati onih političnih tendenc, za katere gre, to je, da se vse stranke, ki so za sporazum, zedinijo in da skupno delajo na to, da se ta politični pravec izvede.

Kakor demokrati, tako ima tudi SLS dovolj razloga, da reflektira na sodelovanje, ker stoji tudi ta stranka na stališču politike narodnega sporazuma. Treba je samo, da SLS spravi svoje avtonomistično stališče v okvir, ki je določen z ustavo, to je, da se zadovolji s široko avtonomijo in da svoj program prilagodi političnemu stanju, kakršno je sedaj.

razumel, kaj pomeni to, če se dve tako nasprotni stranki, kakor sta SLS in SKS združita proti skupnemu nasprotniku.

Robske duše je treba v Sloveniji streti in tudi zato se vrši sedanji boj in zato bo končal s ponosno zmago svobodnega slovenskega naroda. 22. september bo to dokazal!

Kar se tiče Hrvatov, je na njih, da razmotre, ali je Stjepan Radić za hrvatsko politiko primernejša oseba kakor pa predstavniki kake druge hrvatske skupine. Mi želimo o vsem tem dobiti zanesljivo sliko in na podlagi nje vse to točno presoditi. Vsekakor se mora insistirati na tem, da se politika narodnega sporazuma ohrani in, kakor so danes stvari, mislim, da ima v tem pravcu med Hrvati največ pristašev HSS.

Kar pa se tiče Svetozarja Pribičevića, naglašajo ta vedno svoje narodno edinstvo in misli, da je s tem rešil ves problem, s katerim se že dve leti bavimo. Toda ako samostojni demokrati pravilno umevajo, da edinstvo v svojem bistvu ni pravzaprav nič drugega kakor to, da se čuje volja poedinih delov naroda in da se ta volja v pogledu ureditve države in v pogledu dela upošteva, potem ima Pribičevićovo narodno edinstvo logiko samo v besedi, a v stvari je ono daleč — od težnje, ki se kaže v narodu. Tudi danes se vidi, da je po izkušnji, ki smo jo do sedaj imeli, najboljša in najučinkovitejša linija tako za našo notranjo kakor tudi našo zunanjo politiko ta, ki jo zastopamo radikalni od vstopa radićevcev v vlado, ali še boljše povedano, od 27. marca 1925, ko je podal Pavle Radić v narodni skupščini deklaracijo v imenu HSS. Vsi drugi momenti so postranske narave. In to veliko idejo moramo ohraniti.

Mi smo si pridobili prepričanje, da moramo proti prečanskim krajem uporabljati druge manire. Ne moremo večno nad Hrvati panduriti in Srbija ne more biti večni žandar, ki naj ima stražo nad Hrvati in drugimi kraji. Danes imamo politično harmonijo, ki je skoro že izvršena. Zakaj naj napravimo poskus, ki bi nas povedel nazaj v zmotno preteklost, ko smo se davili celih sedem let in da zrušimo oni efekt, ki smo ga dosegli po sporazumu, sklenjenim med radikalno stranko in HSS. Ta sporazum moramo še uvrstiti, da tako pridemo na tem polju še do boljšega in učinkovitejšega rezultata.

Storite čim preje svojo volilno dolžnost!

SLS ponujajo vstop v vlado in dvoje ministrstev.

Beograd, 17. septembra. Odhod predsednika vlade Uzunovića z Bleda je dal povod raznovrstnim verzijam, ki so se širile včeraj popoldne. Pričakovalo se je, da prinese Uzunović s seboj ukaz o rekonstrukciji vlade, v kateri naj bi odšel iz kabineta dr. Nikić. Toda po obvestilih, ki so prispela iz Zagreba o izjavi Uzunovića predstavnikom tiska, so se začele te verzije pobijati.

Govori se v glavnem o tem, kako bi se dala izvršiti rekonstrukcija vlade in kako bi se našel način, da se pridobi za politiko sporazuma čim več pristašev. V tem pogledu se naglašata dve važni možnosti. Ena od teh je, da pojde dr. Korošec v vlado. Za vstop dr. Korošca v vlado se postavlja kot glavni pogoj, da SLS sprejme Vidovdansko ustavo, ker smatrajo merodajni krogi, da bi v tem primeru ne obstojala nikaka razlika med skupino dr. Korošca in ostalimi strankami, ki so že angažirane v politiki narodnega sporazuma. O vstopu dr. Korošca v vlado se govori precej živo in se navede, da bi SLS dobila dva resora in sicer ministristvo ver in ministristvo za šume in rudnike. Vprašanje je samo, če bo Koroševa skupina pristala na take pogoje. V Beogradu je bil od politikov iz Koroševe skupine dr. Kulovec, ki pa je tudi že odpotoval v Ljubljano. In tako se misli, da je za sedaj prekinjen vsak ožji stik med skupino dr. Korošca in Beogradom, dokler se ne izvrše v Ljubljani potrebne posvetovanja in se ne dobi potrebne predsankcije za korake, ki jih naj kasneje stori dr. Korošec.

Po vestih iz Bleda pa izgleda, da se ta rekonstrukcija ne bo izvedla in da bo sedanja situacija ostala za dalje časa neizpremenjena. Najprej bi bilo treba likvidirati vprašanje dr. Nikića.

DR. NIKIĆ ODSTOPI?

Beograd, 17. septembra. Iz dobro poučenih krogov se doznavajo, da bo šel predsednik vlade Uzunović v kratkem času v Cavtat, da poseti Pašića. Zatrjuje se, da ga bo na tem potovanju spremljal Marko Trifković. Radikalni prvaki bodo na svojem sestanku s Pašićem razpravljali o akciji in korakih, ki jih je treba storiti, da se osebni odnošaji v radikalni stranki razčistijo.

Včeraj se je v predsedništvu vlade trdilo, da je bil razum ukaza o prenosu kraljevske oblasti na Bledu podpisan tudi ukaz s katerim se dr. Srškić postavlja za ministra pravosodja. Okolica dr. Nikića ni na te vesti dajala nikakih obvestil, samo je izjavljala, da nima o tem nobenega pojma, ker je nemogoč izstop dr. Nikića iz vlade, dokler se ne vrne Stjepan Radić in dr. Ninčič iz Ženeve.

V teku tega tedna nameravajo odpotovati v Cavtat predstavniki beograjske krajeve radikalne organizacije, da se detaljno informirajo o Pašićevih namerah. Trdilo se je celo, da naj bi odpotoval v Cavtat tudi Boža Maksimović, da se eventualno sporazume s Pašićem. Izgleda pa, da pojde najprej v Cavtat Aca Stanojević, da se dogovori s Pašićem o delu, ki ga je treba pripraviti glede na sestanek glavnega odbora.

Glede vesti o izstopu dr. Nikića iz vlade se je včeraj v političnih krogih govorilo, da ni izključeno, da pojde dr. Nikić s svojo skupino med hrvatske federaliste, to tembolj, ker je Nikić že prej napravil v tem pogledu aranžmā z dr. Trumbićem.

Povratak Uzunovića bo razbistril situacijo in pomiril duhove.

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pilača s Prvim Franckom vas zamore stalno zadovoljevali.

K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Dnevne vesti.

TEŽAVE IN MUKE VOLILCA.

Pek Mihajlo M. Zarič iz Dorančice v Srbiji je poslal Državnemu Svetu pritožbo proti občinskim volitvam v njegovi občini.

V pritožbi pripoveduje vodomu, da sta bila v njegovi občini dve listi: radikalna in demokratska. Eni ko drugi so ga silili, da voli za njih list, da se je končno razjezil in ni volil ne ene ne druge.

Ibi je na dan volitev malo vinjen in je polezal. Lastnik pekarnice pa, katero ima on v najemu ga je zbudil in napodil volit. Pa čeprav je volil, so ga nato začeli napadati demokrati ko radikali, da ni izvršil svoje volilne dolžnosti.

On odkar so minule volitve, nimam niti ure miru. Samo, da se pokažem na ulico in že me prične napadati eni ali drugi in skoraj vsak dan sem tepen.

Zato pokorno prosim, da Državni svet občinske volitve uniči in obsodi eno ko drugo stranko, da mi plača 200 Din dnevne odškodnine.

Končno pravi ubogi preganjani volilec: Če tega Državni svet ne stori, potem ne pošljite nobene komisije. Ker znate, da sem ali ubit, ali pa sem jaz nekoga ubil.

Kralj in kraljica odpotovala v Francijo. Včeraj jutraj ob 3. sta se odpeljala kralj in kraljica s prestolonaslednikom Petrom z Bleda preko Ljubljane v Francijo. Koliko časa ostaneta tam še ni znano.

Ustanovni občni zbor mednarodne konfederacije novinarjev se vrši dne 24. in 25. t. m. v prostorih mednarodnega urada dela v Ženevi. Program je sledeči: Otvoritveni govor začasnega predsednika Bourdona (Francija), overjevanje mandatov, poročilo generalnega tajnika konfederacije Valotae (Francija) o dosedanjem poslovanju, definitivna potrditev pravil in prispevkov; anketa mednarodnega urada dela o položaju novinarjev v raznih državah; odločitev načrta za delo v prihodnjih dveh letih.

Kongres Narodne odbrane. Dne 17. in 18. t. m. se vrši v Beogradu kongres Narodne odbrane. Kongresa se udeležijo delegati iz vse države. Na dnevnem redu je razven splošnih vprašanj izvolitev novega odbora.

Stipendisti finančnega ministrstva. V finančnem ministrstvu se bodo sprejemale prošnje kandidatov za dijaške stipendije samo še do konca tega tedna. Stipendije dobe: 10 študentov geodetsko-kulturno-tehnične fakultete v Zagrebu, 20 študentov geodetskega oddelka tehniške fakultete v Ljubljani; 80 študentov geometrijskega tečaja srednje tehnične šole v Beogradu in 40 študentov geometrijskega tečaja srednje tehnične šole v Sarajevu. Kandidati se morajo zavezati, da ostanejo po končani študiji najmanj šest let v službi generalne direkcije Katastra.

Novi program za dvorazredne trgovske šole. V prosvetnem ministrstvu se sestavlja novi učni načrt za dvorazredne trgovske šole v prečasnih krajih.

Razširjenje strokovne šole. Ministrstvo trgovine in industrije je z razpisom br. 12030-VII, z dne 11. avgusta 1926 pretvorilo obstoječo enoletno mizarstvo in strgarsko mojstrsko šolo pri tehnični srednji šoli v Ljubljani v dvoletno mizarstvo in strgarsko delovodsko šolo. Gejenci se bodo sprejemali v to šolo vsako drugo leto.

Mešanska šola na Rakeku. Na Rakeku se v najkrajšem času odpravi prvi mešansko-šolski razred, temu bodo postopoma sledili leto za letom ostali razredi, tako da bo Rakek imel v štirih letih popolno mešansko šolo. S tem je odpravljena boleča vrela v loškem okraju, kajti po izgubi Postojne so morali otroci obiskovati mešanske šole v Ljubljani, ki so itak prenapolnjene lastnih otrok. Ta potujoča deca, ki je telesno in v mnogih slučajih tudi duševno propadla, bo odsele imela možnost izobraževanja se z manjšimi fizičnimi napori doma, posebno ker se bo skušala doseči ugodna železniška zveza za otroke tistih krajev ob železnici, ki grativirajo na Rakek, po preobratu naravnem središču loškega okraja. — Seveda je za otvoritev mešanske šole na Rakeku napravljen šele prvi korak v šolskem zbiru. Treba bo misliti na to, da se v doglednem času odpravi v kakem drugem okraju šole, ki bodo pripravile absolventov mešanske šole na Rakeku za praktične poklice. Taka šola bi bila n. pr. lesna obrtna šola v Logatcu, kjer se lesna obrt razveseljuje razširja in kjer se bodo v kratkem potrebovali strokovnjaški delavci. Istotake važnosti bi bila tudi šumarska šola — morda v Starem trgu. Vse to so sicer problemi za bodočnost, ali treba bo že sedaj misliti nanje. Pred preobratom so podobne načrte izdelovali okrajni šolski sveti — sedaj bodo morala županstva prijeti zadevo v svoje roke.

Študijsko potovanje naših učiteljev na Dunaj. Udruženje jugoslovenskih učiteljev pošlje tokom tega meseca na Dunaj dva svoja najstarejša člana, da proučita tam nove izpitne metode na osnovnih šolah. Delegati udruženja čistišejo razven Dunaja še nekatera druga avstrijska mesta, na kar odpotujejo v Švico.

Redukcija učiteljske. Povodom redukcije učiteljske, o katerih smo poročali je bilo vlo-

ženih na prosvetno ministrstvo več prošelj, da bi se odlok anuliral. Prosvetni minister je vse intervencije zavrnil, to pa zato ker imamo v državi že itak preveč absolutentov učiteljske, ki ne morejo dobiti učiteljske službe.

Mednarodni kongres invalidov na Dunaju. Danes se vrši na Dunaju mednarodni kongres vojnih invalidov. Naše udruženje vojnih invalidov bosta zastopala na kongresu P. Lazarevič in J. Popović.

Kongres zaper tuberkulozo. Koncem tega meseca se vrši v Washingtonu mednarodni kongres zoper tuberkulozo. Našo državo bo zastopal na kongresu dr. Ljuba D. Stojanović iz Beograda.

Velika skupščina Društva sv. Cirila in Metoda je v nedeljo, dne 19. t. m. v Rogoški Slatini, kjer proslavi družba tudi svoj 40-letni obstoj. Udeležencem je dovoljena polovična vožnja. (Pri vstopni postaji naj vsak kupi celo karto, na katero naj zahteva mokri žig. V Rogoški Slatini se karta ne odda; pri skupščini dobe udeleženci potrdilo od C. M. družbe, da so bili na zborovanju. Kupljena karta in ta izkaznica dovoljmeta brezplačno vožnjo nazaj.) Vse rodoljube in prijatelje družbe vabimo k obilni udeležbi v najlepše letovišče Slovenije. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Mednarodni kongres za pravno vzgojo. V dnevi ob 28. septembra do 2. oktobra se vrši v Rimu mednarodni kongres za pravno vzgojo. Dnevni red obsega samo dve točki: 1. možnost splošnega etičnega zakonika, ki naj bi bil temelj za vzgojo, 2. osebnost, sredstva za njen razvoj v rodini, šoli in družbi. Namen kongresa je, da da inicijativo za pospeševanje pravne vzgoje, abstrahirano od narodnosti, politične smeri in veroizpovedovanja. Udeležencem je dovolila italijanska vlada na italijanskih železnicih polovično vožnjo. Doslej je priglasilo svojo udeležbo 19 vlad in 53 univerz.

Redna letna skupščina Društva kmetijskih strokovnjakov za Ljubljansko in Mariborsko oblast se vrši v soboto in nedeljo, 18. in 19. septembra 1926, v Mariboru na vinski šoli. Poleg ureditve društvenih zadev predvideva program skupščine razprave o stanovskih in kmetijskih, odnosno splošno narodno-gospodarskih vprašanjih. Oficijski sporod skupščine je razviden iz »Kmetovalca« z dne 31. avg. t. l. — Dolžnost vsakega društvenega člana je, da teži važni skupščini prisostvuje. Pristop imajo tudi absolventi kmetijskih šol, ki še niso člani, ako jih upeljuje kmetijski strokovnjaki člani. — Da se olajša udeležba na skupščini, je izposloval odbor dvodnevno odsotnost (brez potovanja) za vse društvene člane, ki so v kmetijski javni službi. — Tovariši privatni kmetijski nameščenci, ali oni, ki so samostojni gospodarji, imajo, ako se skupščine udeležijo, v času od 16. do 21. septembra t. l. pravico do polovične vožnje na drž. železnicih. Pri potovanju na skupščino kupijo celo karto do Maribora in jo dajo na odhodni postaji žigosati z mokrim žigom. Ta karta, ki je v Mariboru ni oddati, bo veljala za društveno legitimacijo za brezplačno vožnjo nazaj. Legitimacijo bo prejel vsak udeleženec na zborovališču. — Člani, ki se še niso prijavili, naj sporoče takoj odboru, če se bodo udeležili povodom skupščine skupnega obeda in večerje dne 18., zleta dne 19. septembra popoldne ter če reflektirajo na prenočišče od 18. na 19. in ev. od 19. na 20. septembra t. l. Za vse to so potrebne prijave in naj pripisajo zamudniki sami sebi, ako jim odbor v tem zbiru ne bo mogel iti na roko. — Sporod družabno-poučnega zleta dne 19. IX. se bo objavil na dan skupščine. — A. Zmave, s. r. l. predsednik; Joško Sotler, s. r. l. tajnik.

Spomenik sv. Heleni na Braču. Iz Splita poročajo: V Selcih na otoku Braču je bil te dni slovesno odkrit spomenik bizantijski cesarici Heleni, materi Konstantina Velikega. Cesarica Helena je bila baje tam rojena, radi česar jo časti prebivalstvo kot svojo posebno zaščitnico ter jo imenuje »Sveta nosilka križa Helen«.

Iz vojaške službe. Za vršila dolžnosti komandirja 45. čete komande granične trupe je imenovan pešadijski kapetan I. razreda, Janko Ahac; za 46. četo pešadijski kapetan II. razreda Ferdo Fratrik; za 47. četo Jakob Potočnik; za vodnika 45. čete podporočnik Karlo Zavec; za vodnika 46. čete Vekoslav Bajec.

Iz poštne službe. Poštni uradnik Josip Verdir je premeščen od pošte Ljubljana 7 k pošti Ljubljana 1. — Poštna uradnica pri pošti Ljubljana 1. Hermina Sterle je vpokojena.

Iz učiteljske službe. V I. skupino III. kategorije sta pomaknjena Franjo Bratuš, učitelj v Mariboru in Karolina Gomilšek, učiteljica na Viču, v II. skupino II. kategorije pa Leopold Kopač, učitelj v Slovenjgradu, Rupert Snašnik, učitelj v Brusnicah, Ljuba Lendovski, učitelj v Malokah, Franjo Kogelnik, učitelj v Ciglinu, Marjota Loričič, učiteljica v Lokah in Katarina Savinič, učiteljica na Dovjem.

Originalno vabilo. »Slovenski Narod« objavlja dne 17. septembra: Vilfanova koč na Begunjski cesti se zatvori v ponedeljek, dne 20. septembra. K praznični žalogi v nedeljo, 19. t. m. vabi vljudo odbor radovijske podružnice SPD.

Numerus clausus na madjarskih univerzah. Kot poročajo madjarski listi, se pripravljata v madjarskem naučnem ministrstvu dve naredbi, ki pomenita bistveno omiljenje v izvajanju zakona o numerusu claususu. Prva naredba vsebuje določbo, da je pripustiti krščene Žide brez nadaljnega k univerzitetnim študijam, dočim so smatrali dosedaj krščene Žide za Žide. Z drugo se važnejšo naredbo se bo znatno zvišal kontingent Židov, ki se pripuste univerzitetnim študijam. Naredbi stopita v veljavo baje že s prehodnim semestrom.

Petres v Mostaru. V torek ob 2.35 so čuli lahak 7-8 sekund trajajoč potres. Potres je poškodoval samo par dimnikov.

Epidemija legarja v Hannoveru. Kakor poročajo iz Hannovera zavzema epidemija legarja v Hannoveru vedno večje dimenzije. Uradno se potrjuje, da je obbolelo do 15. t. m. 1212 oseb. Smirnih slučajev je bilo 80. Poleg tega cenijo, da okrog 500 slučajev legarja še ni uradno prijavljenih. Legar se je pojavil tudi v okrožju Linden, kjer je obbolelo dosedaj 17 oseb. Bati se je, da se bo razširila nevarna epidemija tudi v tem okrožju. — Tudi iz raznih krajev Moravske poročajo o številnih slučajih legarja.

Reparski napad v okolici Peči. Te dni sta se vračala seljaka Drago in Stevo Dinčič iz Peči v soto Strše. Ob 6. zvečer ju je napadla v gozdu blizu vasi Budisavca tolpa do zob oboroženih razbojnikov. Razbojniki so zahtevali, da jim izroči kmetla denar in tobak. Kmetla sta izjavila, da nimata pri sebi ne enega ne drugega. Reparji so ju preiskali in ker pri njih res niso našli ničesar, so ju ozlovoljeni tako pretepli s koli, da so enega na mestu ubili, drugega pa tako težko poškodovali, da bo najbrže tudi on umrl. Ista tolpa se je pojavila nekoliko pozneje v vasi Suvo grlo, vdrla v hišo Zečira Bajrama, jo oplenila ter Zečira pošteno pretepla in jo odkurila neznanu kam.

Beg kazencev iz Lepoglave. Te dni je pobegnilo iz kaznilnice v Lepoglavi 7 nevarnih zločincev. Nekateri od njih so imeli od sedeti do 15 let ječe. Dva sta že zopet na varnem. Prišla sta samo do Zagreba, kjer ju je dal aretirati neki narednik.

Številne aretacije v Splitu. Zaradi demonstracij ob priliki Pribeševičevega shoda v Splitu je aretirala policija 18 oseb ter jih obsedila na zaporno kažen od 3 do 4 dni.

Zopet železniški atentat. Iz Berlina poročajo: Predvčerajšnjem so obmetavali neznan lopov neki osebni vlak na progi Neu Münster-Hassefeld s kamni. Pri tem je poškodoval nekemu potniku drobce šipe tako težko eno od oces, da bo oslebel. Na izsleditev storilcev je razpisana velika nagrada.

Potkratna detomorkilva. V Bratislavski zapore so prignali pred par tedni neko delavko ki je obdolžena, da je umorila že pet svojih novorojencev. Sedaj je ugotovila znanstvena preiskava, da je obdolžitev utemeljena. Otroci so bili zastrupljeni s fosforjem.

Družabni škandal v Potsdamu. Potsdamska družba pričakuje z veliko napetostjo nov senzijski proces. Baron Herman pl. Oppen se bo zagovarjal kot ženični goljuf in potvarjalec čekov. Baron ki sedi že leto dni v preiskovalnem zaporu je sin pokojnega generalnega majra pl. Oppena ki je igral v Potsdamu veliko vlogo. K obravnavi je povabljenih nad 20 prič ki pripadajo vse najboljšim potsdamskim krogom.

Hud podnajejmnik. Neki železniški uradnik v Parizu je dal nekemu 66-letnemu starcu v podnajejm soba. Ker je zaostal stavec že več mesecev s plačilom najemnine, je prišlo med njima opetovano do prepira. Te dni je zateval uradnik od svojega podnajejnika ponovno, da mu plača stanovanje. V prepiru je segel podnajejmnik po puški ter oddal z bliskovito naglico na urednika in njegovo sobo progo več strelav. Oba sta bila smrtno nevarno ranjena. Nato se je zabarikadiriral stavec v svojem stanovanju. Ko so prišli policijski stražniki jim je zagrozil, da jih bo vse postrlel, čim se mu bodo skušali približati. Policija se je morala opremiti z jeklenimi čeladami in plinskimi aparaty. Tako oborožena je morala hišo šest ur oblegati, predno je starca ukrotila ter ga izročila roki pravice.

Vdova univerzitetnega profesorja potvora oporoke. Takratni 25-letni docent na univerzi v Berlinu dr. Schnabel se je seznanil za časa vojne na Dunaju z grofice Leiningen-Westernburg, hčerko grofa Hesse, ki je bila prostovoljna bolničarka v neki vojni bolnici. Iz znanstva se je razvila ljubezen, ki je končala s poroko. Zakon ni bil srečen. Pred par meseci je univerzitetni profesor dr. Schnabel umrl. Ker ni zapustil oporoke, bi bilo pripadlo njegovo znatno premoženje njegovima sestrama. Da bi to preprečila, je predložila njegova vdova nedavno sodišču potvorno oporoke, ki jo je napisala sama. Dasi se je urila dva meseca v imitiranju pisave svojega pokojnega soproga, je bil falzifikat tako slab, da so ga izvedenci takoj ugotovili kot takega ter ugotovili tudi, da je avtorica falzifikata ona sama. Grofica je sprva tajila. Ker pa je uvidela da je vse zama, je sedaj priznala. Sodišče jo je pustilo na svobodi, zahtevalo je od nje samo to, da se zaveže s častno besedo, da svojega stalnega bivališča Potsdama ne bo zapustila, toda grofica se je, kot poročajo zadnji listi, častni besedi izneverila ter neznanomkam izginila.

Umor pod zemljo. Iz Bratislave poročajo: V premogovniku Orlovo-Lazy se je od-

igrala te dni krvava tragedija. Eden od rudarjev je nenadoma zblaznel. Navalil je s sekirjo na dva tovariša, ki sta z njim delala. Buega od njiju je na mestu ubil, drugega je pa tako težko poškodoval, da je umrl še v jami. Ko so prihiteli napadenima na pomoč drugi tovariši ter hoteli blaznega zvezati, se je razvil med njimi in blaznim strašen boj, tekom katerega je bilo več rudarjev z blaznim vred težko ranjenih. Končno so blaznega ukrotili, zvezali in prepeljali v lazničo.

Preprečen atentat na vlak v Sleziji. Predvčerajšnjim je zasaul neki železniški čuvaj na progi Hirschberg-Schreibersbau v Sleziji poljskega delavca, Gräbela v trenutku, ko je zvalil na tračnice 30 kg težak kamen v svrhu, da bi bil povzročil, da bi bil skočil osebni vlak, ki je imel pasirati par minut nato progo s tira, Gräbel je bil aretiran.

Slovensko planinsko društvo (Osrednji odbor) naznanja, da se v ponedeljek dne 20. t. m. zatvori Triglavski dom na Kredarici. V društveni pisarni so na razpolago uputnice za polovično vožnjo do postaje Bistrica-Bolinsko jezero in nazaj v Ljubljano, v skupinah po 10 oseb.

Izdaja novih železniških tarif. Kakor smo že poročali, stopijo s 1. oktobrom nove železniške tarife v veljavo. Nove tarife obsegajo dva zvezka in so te dni izšle v založbi Generalne direkcije drž. železnice in sicer: 1. Lokalna tarifa za prevoz blaga, ki obsega izpremembe železniško-obratnega pravilnika, blagovne klasifikacije, nadalje določbe o racunanju voznine in posebnih pristojbin in 34 izvoznih ter 40 izjemnih tarif in tarifne tablice in stane skupno z dopolnilom 70 Din. — Obenem je izšla kot poseben zvezek 2. tarifa za luke, ki obsega poleg ostalih določb 48 pristaniških tarif s pripadajočimi vozarinskimi stavki in stane 60 Din. Interesenti dobijo tarife pri Direkciji državnih železnice v Ljubljani.

Izšla je 1. številka 1926-27 mladinskega lista »Mladi Junak«.

Ljubljana.

Francoski stipendisti. Dijaki visokošolski, ki so zaprosili za francoske stipendije, naj se zglase na rektoratu.

Vidovičev klub v Ljubljani vabi vse člane na izredni občni zbor, ki se bo vršil v soboto 18. t. m. ob pol 8. uri zvečer v zadnji sobi Narodnega kavarne. Dnevni red: 1. Izvolitev novega predsednika in tajnika. 2. Poročilo tajnika o otvoritvi tečajev. Dolžnost vseh članov je, da se obnega zbora polnoštevno udeležijo. Občnemu zboru lahko prisostvujejo tudi interesenti Vidovičeve šole in pokreta. — Od doma je pobegnil 16-letni Josip Skušek v Veliki Colnarski ulici.

Maribor.

Napovedi o najemniškem donosu. Okrajna davčna oblast razglašja: Hišni posestniki v mestu Mariboru, Novi vasi, na Studenčih in na Tezmem so imeli vložiti napovedi o najemniškem donosu v letu 1925 in že za obdobje v letih 1927 in 28 pri davčnem okr. oblastvu v Mariboru do 31. avgusta 1926. Oni posestniki, ki tega še niso storili, naj zadevo napovedi nemudoma vložijo. Če se komu ti skovine niso poslate na dom, naj se potrdi ponje k davčnemu okrajnem oblastvu v Mariboru, županijska palača, II. nadstropje, vrata 77. Opozarja se, da so vsi posestniki dolžni vložiti napovedi od vseh svojih poslopij, ki leže v zgoraj navedenih krajih, neglede na to če so dane v najem ali ne, torej tudi od objektov, ki so v lastni uporabi ali prazni. Od teh se napove najemniška vrednost. Kdor napovedi ne vložijo se kaznuje z denarno globo do 180 Din in se bo eventualno proti njemu uvidela, da je vse zaman, je sedaj priznala.

Skrivnostni zločin. Te dni so našli v Lajtersbergu pri Mariboru na skednju gosp. Scherbauma v slami truplo moškega, starega do 30 let. Izšlel ga je hlapec Polajnsček, ki na skednju prenočuje. Truplo je že močno razkrojeno in razširja grozen smrad, kar je hlapec Polajnska tudi privedel k tej najdbi. Došla je koj nato od orožništva obveščena sodna komisija, ki je odredila, da se je truplo prepeljalo v Maribor, v tamkajšnju mrtvašnico, kjer je bilo obducirano. Zdravniki so ugotovili, da je umrl neznanec nasilne smrti. Stvar se spravlja v zvezo z umorom finančnega stražnika, o katerem smo te dni poročali. Nekateri celo trdijo, da je mrtvec identičen s tihotapcem, ki je umoril finančnega stražnika.

DOPIS.

Moravce. »Zadruga rokodelskih in drugih dopuštenih obrtov za brdski okraj« proslavi v nedeljo dne 19. septembra v vseh prostorih in na vrtu gostilne pri »Morencu« v Moravcih 30 letnico svojega obstoja z veliko ljudsko veselico z bogatim vspeškom. Pričetek slavnosti dopoldne ob pol 10. uri. Rokodelci in obrtniki, udeležite se vsi te stanovske slavnosti ter pokažite z obilno udeležbo vzajemnost in tovariško slogy; vabljeni, dobrodošli ste tudi vsi prijatelji našega stanu. Posebno izletniki, ki posetijo našo Limbarsko goro, naj bi se oglasili mimogrede na naši slavnosti, kjer jim bomo postregli z dobro pijačo in jedado in kjer se bodo lahko razveselili in pozabavali v prosti naravi.

Primorsko.

Konflikt med fašistovsko stranko in državnimi oblastmi v Trstu.

Odkar je prišel visoki komisar Renato Ricci v Trst, da reši vprašanje tržaškega fašizma, je bila ena njegovih nalog, da preskubi častnejši lokal fašistovskemu vodstvu. Fašisti so namreč takoj po ustanovitvi fašja zasedli dvorano v palači zavarovalnice »Assicurazioni generali« na Velikem trgu, sedaj Piazza Unità, ki jo je do poloma okupiralo nemško društvo »Schillerverein«. Sedanjemu komisarju ti prostori niso bili baš všeč za organizacijo, ki mora biti v vsakem oziru prva med vsemi. Radi tega je iskal lepše in primernejše prostore in jih odkril v prostorih Filharmoničnega društva, ki ima svoj sedež v poslopju gledališča Verdi, katero je last tržaške občine. Omenjeno društvo je bilo vedno ognjišče italijanskega iredentizma in je bilo obenem zbirališče in shajališče italijanske elite. Filharmonija pa ni hotela odstopiti svojih prostorov. Prišlo je do dolgega in ostrega boja, v katerem je predvsem podlegel bivši tržaški župan Pitacco. Prišel je na njegovo mesto izredni komisar in le-ta je takoj odrešil vseh najemniških obveznosti Filharmonije. Pod pritiskom visokega komisarja Ricci-ja je veliko italijanskih ličnosti, ki se niso hotele in ki se niso smele zameriti fašistovskim dostojanstvenikom, javno v listih naznanilo svoj izstop iz Filharmonije. Kljub temu, da je javno izrazil visoki komisar svoje dopadaje nad tem, društvo ni še odnehalo. Radi tega so hoteli fašisti po svoji običajni metodi kar zasesti s silo prostore, kakor so tolikokrat storili s sedeži raznih slovenskih društev. Radi tega je varnostna oblast dala zastražiti poslopje, kjer ima društvo svoj sedež, in ki je v neposredni bližini prefekture in sedeža fašja.

V pondeljek ponoči pa je prišlo do spopada med fašisti in karabinerji. Dogodki niso povsem jasni, ker so samo fašistovska poročila na razpolago. Okoli 1. zjutraj so fašisti, kakih 60 jih je bilo, hoteli naskočiti sedež Filharmonije. Karabinerji pod vodstvom komisarja Falconija so se temu protivili. Kljub opominu komisarja, da imajo karabinerji ukaz streljati na napadalec, ako ne odnehalo, so fašisti vztrajali pred poslopjem. Padli so strelji in ranjena sta bila dva fašista, 16-letni Mario Tamplenizza, ki je dan za tem podlegel ranam in 38-letni kavalir Domenico Cano, tajnik zadruga avtomobilistov. Takoj po do-

godku so udrli fašisti v prostore Filharmonije ne da bi naleteli na nadaljni odpor. Zasedli so prostore, zmetali skozi okno vse papirje in spise ter razne druge predmete. Karabinerji so se umaknili v bližnje poslopje prefekture, ki so jo zastražili vojaki. Brzotjavno je bil pozvan iz Portorosa v Trst visoki komisar Ricci, ki se je takoj podal k podprefektu Zancanelliju in nato v sedež Filharmonije, ki jo je proglasil za novi sedež fašja, pridobljenega s krvjo.

Na balkonu fašja visi ščit fašja, nad njim prapor napadalne čete »Quis contra nos« in krvava srca mladega Tamplenizza.

Pripomnimo, da je komisar dva dni prej, ko je imel govor v Ronkih, ob priliki obletnice pohoda na Reko, nosil uniformo generala nacionalne milice.

V znak žalosti ali bolje v strahu pred represalijami so imele 14 t. m. vse trgovine spuščene roloje in zaprta okna. Tudi veliko s črnim florum pokritih zastav je viselo in visi po mestu.

RESOLUCIJE HIŠNIH POSESTNIKOV.

Vladni zakonski načrt je treba popraviti zlasti v tem smislu, da bodo hišni posestniki oproščeni hišno-najemninskega davka, in da plačajo samo v zakonu o neposrednih davkih predvideni davek na sobe.

Za vse nove stavbe zahtevamo 20 - letno davčno prostost.

Novi zakonski načrt o neposrednih davkih naj se takoj po otvoritvi prihodnjega parlamentarnega zasedanja stavi na dnevni red, da bo hitro in natančno pretresen in tako sprejet, da zamore stopiti v veljavo že s 1. januarjem 1927.

Zlasti zahtevamo pravično ureditev lestvice za odmero invalidskega davka.

Obžalujemo istočasno, da Narodna skupščina, oziroma finančni odbor Narodne skupščine ni uvaževal nobenega izmed naših predlogov glede izboljšanja zakonskega načrta o neposrednih davkih in prosimo, da se naši predlogi vzamejo ponovno v pretres ter sprejmejo kot upravičeni zakon, da se s tem izravna dvojna mera obdavčevanja brez razlike.

III. Vseled splošne gospodarske krize in zlasti vseled stanovanjske zaščite je nastalo pri hišni in zemljiški posesti vprašanje cenega kredita nujno, bodisi za vzdrževanje starih zgradb, bodisi za zidanje novih. Ker se stare stavbe niso mogle ves čas stanovanjske zaščite redno popravljati, so se nakupila po-

pravila za cela desetletja nazaj, ki jih bo treba izvršiti z velikimi investicijami, za katere bo potreben poseben kredit. Obenem je treba, da se pospeši zidanje novih stavb. Da se ne dvigajo najemnine do previsoke vsote in da se zadosti potrebi prebivalstva po novih stanovanjih s primerno najemnino, zato:

1. zahtevamo, da država vpliva na denarne zavode, da začno zopet dajati dolgoročne hipotekarne amortizacijske kredite po kar najnižji obrestni meri; zlasti naj bi se porabili za take kredite rezervni zakladi denarnih zavodov in pa javnih korporacij socialnega skrbstva. Zahtevamo, da se dajejo cenena posojila na kmečka posestva in mestne hiše do višine pupilarne varnosti po sedanji vrednosti objekta. Podeljevali naj se začno zopet pravi stavbni krediti z izplačili po napredku nove stavbe da se pospeši in poceni zidanje;

2. zahtevamo, da država zniža pristojbine in takse za hipotekarne transakcije, kakor za zadolžnice, vpisnine, izbrisnine, pobonice in zlasti, da se konverzije hipotekarnih dolgov oprostijo vseh pristojbin in takse;

3. III. kongres »Svojine« principiarno ostane pri sklepu drugega kongresa »Svojine« v Zagrebu leta 1925, da je z ozirom na splošne denarne razmere potrebno, da imajo hišni in zemljiški posestniki svoj lastni denarni zavod, ter sklene, da naj se z vsemi silami deluje na to, da se tak zavod ustanovi, ter obžaluje, da se doslej še ni mogel ustanoviti, ker so se stavile nepotrebne zapreke od strani vlade. Ker pa ni upanja, da bi se v doglednem času mogel tak zavod ustanoviti, je treba takoj odrediti vse potrebne priprave, da se v posameznih pokrajinah ustanovijo pokrajinske zadruga, ki stopijo v zvezo, in se naj priznajo od države vse ugodnosti, ki jih uživajo slične organizacije.

Apeliramo na vse hišne in zemljiške posestnike, da se kreditno osamosvoje ter z vso energijo in hitrostjo organizirajo lastne denarne zavode, v katerih bi nalagali svoje prihranke in dobivali cenen kredit, kar bi koristilo ne le njim, ampak vsemu prebivalstvu, in ker bi taki denarni zavodi hišnih in zemljiških posestnikov vsled jamstva, ki bi ga imeli v nepremičninah svojih deležnikov-posestnikov, uživali največje zaupanje vsega domačega prebivalstva brez razlike stanu, ravnotako pa tudi inozemske finance, in bi imeli pogoje za velik in soliden razmah, ker so zemljišča in hišna posest osnovna podlaga vseh dobrin v narodnem gospodarstvu;

4. zahtevamo, da država v vsakem oziru fa-

vorizira inozemska hipotekarna posojila z nizko obrestno mero, zlasti tistih, ki bi se najemala pod 3.) omenjenih denarnih zavodov;

5. zahtevamo, da državna hipotekarna banka v bodoče rezervira največji del kredita za zgradbo malih hiš in da kreditiranje vrši po posredovanju naših organizacij hišnih in zemljiških posestnikov. (Konec prihodnjic.)

Sport.

Kelesarskih dirk v Firenci se je udeležilo tudi več prvovrstnih mednarodnih vozačev, med njimi tudi italijanski mojstrski vozač Costante Girardengo, ki je prišel s svojimi zmagami v predteklih in medteklih v finale. Silno ostra vožnja v zadnji kurvi je povzročila padeč večjega števila dirkačev; Girardengo si je zlomil ključnico in je bil takoj prepeljan v bolnico. Po mnenju zdravnikov bo v enem mesecu zopet okrevan, tako da bo lahko zopet vozil.

Jack Dempsey, ki bo nastopil dne 23. t. m. proti Gene Tunneyu v boksmatchu za svetovno mojstrstvo, trenira že več mesecev izredno ostro v Atlantic City, kjer se vadi vsaki dan s prvovrstnimi borci takozvanimi sparringpartnerji. Po poročilih iz tega tabora se nahaja Dempsey v sijajni formi. Glavni sekundant za predstoječi boksmatch je Gus Wilson, drugi je kap. Charles Mabut, ki je svojočasno vodil ameriške bokserje v Parizu k olimpijskim igram. Jerry Levadis bo fungiral kot masseur.

LJUBLJANSKA BORZA,

dne 16. septembra 1926.

Vrednote: Merkantilna banka, Kočevje den. 90, bl. 92, zaklj. 92.

Blago: Remeljni 7/7, 8/8 in polovičarji, feo meja 1 vag. den. 500, bl. 500, zaklj. 500; trami merkantilni, od 3/3—5/6, od 4 do 7 m. feo vag. meja 11 vag. den. 320, bl. 330, zaklj. 320.

Zagreb, 16. septembra. Devize: Newyork ček 56.343—56.543, London izplačilo 274.3—275.1, Pariz izplačilo 162—164, Praga izplačilo 167.3—168.1, Curih izplačilo 1092.5—1095.0, Dunaj izplačilo 795.5—798.5, Berlin izplačilo 1344.5—1347.5.

Curih, 16. septembra. Beograd 9.145, Newyork 517.50, London 25.175, Pariz 14.7625, Praga 15.33, Milan 18.90, Berlin 123.1025, Dunaj 72.95, Bukarešta 2.60, Sofija 3.75, Budapešta 0.0072475.

Rudyard Kipling:

43

Knjiga o džungli.

»Ali je kje prostor, kamor bi zahajali morski psi in kamor ljudje ne pridejo?«

»Pojdi in ga poišči,« je dejal mrož in zaprl oči.

»Le hitro odtod. Tukaj imamo delo.«

Kotik se je zagnal v zrak kot delfin in zavpil tako na glas kolikor je le mogel: »Školjkojedec! Školjkojedec! Znano mu je bilo, da ti mroži ne love rib, temveč vedno stikajo za školjkami in morskim mahom, dasi so se delali, kakor da bi bili grozanske zveri. Samo po sebi se razume, da so čike, guveruski, epatke, kiti-vaki, vse vrste galebov in potapljačev, ki vedno preže na ugodno priliko, da se pokažejo surove, povzele Kotikov klic in celih pet minut — tako mi je pravil Limeršhin — ne bi mogel na otoku slišati topovega strela. Vse prebivalstvo je vikalo in kričalo: »Školjkojedec! Starik! Mroži pa so se zibali od ene strani do druge, grulili in pokašljevali.

»No, ali mi ne poveš?« je vprašal Kotik ves iz sapa.

»Pojdi in vprašaj morskoro kravo,« je dejal mrož.

»Ako še živi, ti pove.«

»Kako pa naj spoznam morskoro kravo, kedar na-

merim nanjo?« je vprašal Kotik obračajoč se k odhodu.

»Morska krava je edina živa reč v morju, ki je grša od mroža,« je zagostolel galeb in švignil mrožu tik mimo nosa. »Grši in gršega vedenja! Starik!«

Kotik je pustil galebe kričati in je odplaval nazaj na Novostožno. Tamkaj je zaznal, da nihče ni sočustvoval z njim in njegovimi poskusi, da bi našel pokojen kraj za morske pse. Povedali so mu, da ljudje že od nekdaj gonijo holuščike, in ako ne vidi rad grdih reči, naj pač ne hodi v tisti kraj, kjer jih odganjajo. Ampak nobeden od ostalih morskih psov ni videl, kako so jih pobijali, in v tem je bila razlika med njim in njegovimi tovariši. In povrh vsega je bil Kotik bel morski pes.

»Vzrasti moraš,« je dejal stari Morski Lovec potem ko je slišal pustolovščine svojega sina, »in kadar boš tako velik kot je tvoj oče in boš imel svoj prostor na obali, potem te bodo pustili v miru. Čez pet let se boš že lahko sam boril.« In celo njegova mati, nežna Matka, mu je dejala: »Pobijanju ne boš nikdar mogel narediti kupa. Pojdi pa se igray v morju, Kotik.« In Kotik je odšel, plesal ognjeni ples, a pri malem sreču mu je bilo sila težko.

Tisto jesen je zapustil obalo čim mu je bilo mogoče in je odrinil na pot sam, ker mu je neka misel rojila po glavi. Hotel je poiskati morskoro kravo, če je sploh taka žival živela v morju, in je hotel poiskati

miren otok z dobro obalo za morske pse, kjer ljudje ne bi mogli do njih. Radi tega je čisto sam preiskal Tihi ocean od severa in juga in preplaval čez dan in noč skoraj tristo milj. Spotoma je doživel toliko doživljajev, da jih ni mogelče naštet, in malo je manjkalo, da ga niso ujeli morski somi; srečal je razne nezanesljive lopove, ki pohajkujejo po visokem morju sempatja, težke vlnudne ribe, pa škrlatastopikaste školjke, ki žive stoletja zasidrana na enem kraju in so prav ponosne na to. Nikjer pa ni nameril na morskoro kravo in nikjer ni našel otoka, ki bi mu bil ugajal.

Ako pa je našel otok, kjer je obala bila dobra in trda in se je zadaj zniževala, tako da je bila primerna za ugriske morskih psov, je vselej ugrl na obzorju dim kake kitolovske ladje, ki je evrla kitovo slanino; in Kotik je vedel, kaj to pomeni. Ali pa je tudi našel sledove, da so nekoč morski psi zahajali na otok, kjer so jih ljudje pobijali. Kotik je bil prepričan, kjer so ljudje enkrat bili, da pridejo zopet tja.

Nekoč je srečal starega trdorepega albatrosa, ki mu je povedal, da je otok Kerguelen pravi kraj za mir in pokoj; ko pa je Kotik odšel tja, bi ga bil vihar malone zagnal na črno klečevje. Ko vzlje vihari zlezel na suho, je našel sledove, da so tudi semkaj nekoč zahajali morski psi. In tako je bilo na vseh ostalih otokih, ki jih je bil obiskal.

(Dalje prih.)

Srajce, promenadne, bele in barvaste, fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, foaletne -- potrebščine, svilene trakove, čipke in vezenino. -- Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

„GROM“ CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-CIJSKI BUREAU LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brojevnikom: „GROM“. Telefon tni. št. 43-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obevlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod ku-lantnimi pogoji.

Nastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

Uprava „NARODNEGA DNEVNIKA“ prodaja

MAKULATURNI PAPIR

kg Din 4-50

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

najtinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano Din 1'—.

Potnike

dobro vpeljane sprejme vinske trgovine. Ponudbe in zahteve naj se pošlje na oglašni zavod Kopitar, Ljubljana, Čopova 21/III. pod vinske trgovine.

KOKS-ČEBIN

Volfova 1/H. — Telef. 58.

Proda se po ugodni ceni dalnogled »Trider«

tvrdke Zeissa, kateri poveča šestkrat. Naslov pove uprava lista.

Stekleno

stročno opoko imajo stalno v zalogi Združene opekarne d. d. v Ljubljani

Knjigovodja - korespondent

popolnoma samostojen delavec, bilancist, z znanjem slov., srbo-hrv., nemščine in italijanščine, strojepisja, 10-letno prakso išče primerno službo. Ponudbe na upravo lista pod »Nastop takoje«.

MODROCE

Is najboljšega domačega in češkega platna, posteljne mreže, zložljive postelje, otomane, dekoracijske patent divane in tapetniške izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN.

tapetnik

Ljubljana, Krakov trg 7.

Trgovskega vajenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj Josip Kodrič, trgovec, 8v. Kriš pri Kostanjevici.

Širite „Nar. Dnevnik“.